

Отиски-самотиски

БАРТЕРІАЛЬНИЙ ТИСК.
ЗУБОПРОТЕСТНИЙ КАБІНЕТ.
ОБЖОРНА ЗОНА.
ХАМІЧНА РЕАКЦІЯ.

Григорій СТОРОЖ.
Вінницька обл.

Запитаннячка

• Чому покращення життя в країні новоспечені депутати й урядовці завжди починають із себе?
• Чому в нас не переводяться дурні, а якщо й переводяться, то з підвищенням по службі?

Словник-жартівник

Платан – касир.
Ревю – ревності.
Силос – силач.

Василь МОМОТЮК.
Буковинська обл.

• НАШІ СЛАВНІ ЗЕМЛЯКИ

Сміх крізь співчуття

До 125-річчя від народження Михайла Зоценка

Дружній шарж Бориса ЄФІМОВА.

З МІСЦЕМ народження Михайла Зоценка пов'язана суперечлива історія. Сам він у першій опублікованій автобіографії зазначив: "Я не знаю, де я народився. Чи в Полтаві, чи у Петербурзі. В одному документі зазначено так, в іншому – інакше. Очевидно, один із документів – "липа". Який із них "липа", вгадати важко, бо обидва вони зроблені погано".

Спираючись на напівжартівливий вислів письменника, багато дослідників вважає, що місцем народження Зоценка є саме Полтава. Адже в автобіографії він прямо натякає на те, що проблематика його творчості близька до проблематики творів Гоголя, який вчився поблизу Полтави – в одному класі з двоюрідним дідом Зоценка. А коли взяти до уваги те, що письменника визнали продовжувачем гоголівської тематики "маленької людини", то ця його алегорія стає цілком зрозумілою.

Хай там як, а народився майбутній російський радянський сатирик українського походження 10 серпня 1894 року в родині художника-передвижника Михайла Івановича Зоценка і колишньої актриси Олени Суріної. Незважаючи на домашні клопоти (в сім'ї було восьмеро дітей), Олена Йосипівна примудрялася ще й видавати у газеті "Копійка" свої оповідання про життя "простих" людей. Певно, під впливом творчої атмосфери в родині, хлопчик ще в дитинстві вирішив стати письменником.

І він став не просто письменником, драматургом і перекладачем, а класиком сатиричної прози ХХ століття. Його самобутній талант найбільше розкрився у жанрі коротких оповідань, новел і фейлетонів (два з них, не втративши й зараз соціальної актуальності, надруковано нижче). Об'єкти сатири Михайла Зоценка – бюрократизм радянського чиновницького апарату, післяреволюційний міщанський побут, малоосвіченість і більшовицька псевдокультура нових "хазяїв життя". Для цього він майстерно використовував іронію, гротеск, сарказм, пародію. Водночас письменницька манера Зоценка не позбавлена добродушного гумору, участі і співчуття до невдачливих літературних персонажів. Якщо про сміх Гоголя кажуть, що він сміявся крізь сльози, то про сміх Зоценка можна сказати, що він сміявся крізь співчуття – щиро жалюючи своїх бідних душею та інтелектом героїв.

Доречно згадати, що Михайло Михайлович добре знав і цінував українську літературу. Зокрема, створив історичну повість "Тарас Шевченко", звернувши особливу увагу на роль співвітчизників у життєвій і творчій долі поета: художника Івана Сошенка та письменника Євгена Гребінки. Зоценко очолював ювілейний комітет з відзначення у Ленінграді 125-річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченка. Написав передмову до російського видання "Кобзаря", переклав російською мовою низку творів Петра

Панча, Натана Рибак та інших відомих українських прозаїків, листувався з Остапом Вишнею.

Незалежна позиція й розквіпаність сатирика, його величезна популярність не могли не залишитися непоміченими комуністичною владою. Твори улюбленця мільйонів читачів безпідставно зазнали нищівної критики за "брудні наклепи на світлу радянську дійсність і щасливих радянських людей". Шельмування письменника, цькування з боку влади, нещадна критика його творчості визначили драматичну й трагічну долю талановитого майстра слова, якого двічі публічно відлучали від літератури, а шеститомні видання книг підлягали суворій забороні. Наслідком несправедливого морального приниження і матеріального зубожіння стала депресія Зоценка, який в останній період свого життя заявив: "Я більше, ніж втомився". Навіть відновлення у Спілці письменників та публікація книги після довгої перерви принесли Михайлу Михайловичу лише тимчасове емоційне полегшення. Помер Зоценко в Ленінграді (нині Санкт-Петербург) 22 липня 1958 року.

Михайло ЗОЦЕНКО

Промова на банкеті

— ДРОГІ друзі, ось зараз, коли ми зібралися тут у дітському товаристві, дозвольте мені, старому вашому начальнику, убіленому сивиною, сказати кілька слів про хабарі...

— Просимо! Просимо! – закричали присутні.
— Дорогі друзі, – повторив начальник, злегка похитуючись, – немає нічого гіршого цього злочину. Вбивство, перевищення влади – ніщо в порівнянні з цим злом. І будь моя воля – я б увів найжорстокіше покарання. Колесувати, спалювати на вогнищах, четвертувати – ось, по моему, гідна кара за подібний злочин. Разом з тим я повинен зробити застереження. Якщо оглянути нинішню сучасність, то ми побачимо, що хабар буває двох видів – грошовий і натуральний. Грошовий, звичайно, приємніший... Ох, що ж це я таке кажу? Ага! От я й говорю, що грошовий хабар зручніший. Якщо хочете, портативніший... з точки зору злочинця. Уявіть собі, непман до вас... А ви руками розводите – не може, мовляв, і не просить, шановний товаришу...

А він, негідник, лізе у бічну кишеню... І не гаманець витягує, а прямо-таки гаманіще з кабанячої шкіри... А ви в пику, в пику в його нахабну очима упиваєтеся, вгадуєте, скільки він вийме, собачий ніс...

— Тобто, дозвольте, що ж це я таке кажу? Ага... Ви, звичайно, жадливо обурюєтеся. Дозвольте, – говорите, – що ж це, хабар?! Ображаєте, шановний товаришу?!

А в нього, в негідника, банкноти вже солодко шарудять між пальцями... таке собі незабутнє, знаєте, чарівне шелестіння. Ви поглядом перераховуєте – два, три, п'ять – тільки давай, давай. Потім у нагрудну кишеню...

Тобто, дозвольте, про що ж це я говорю? Ага! А ви кричите:

— Під суд! – кричите, – четвертувати вас потрібно, шановний товаришу!

А самі в кишені свого жилета отаке биття відчуваєте, трепет, пульсацію таку відчуваєте... Гм, гм... Про що це я, дай Бог пам'ять? Ага, про хабар... Гм... Гм... Хабар... Ну, а натуральний хабар – це вже гірше... Це вже, знаєте, щось проміздке, та й обдурити можуть. Одного разу рибину мені прислали, а вона, знаєте, вже смерділа...

Лайливці

З АРАЗ у всіх кутках держави йде активна боротьба з лайкою, з матюками. Способи боротьби існують різні: лайливців і штрафують, і карають. Результати боротьби теж різні. Ось, наприклад, результат боротьби на залізничній станції Кушівка. Про що нашій газеті написав робітничий кореспондент.

"Задумали у нас, – пише робкор, – блага починання – не лягтися, а вилаявся – штрафувати рублем. Завели спеціальну квитанційну книжку".

Робкор сам брав у цьому живу участь. Він навіть побіг в місцевком за цією книжкою.

— Прибіг я в місцевком, відкриваю двері і – просто жаж! Сам голова місцевкому міцними слівцями так і переливається. І в мене, що має більшу практику в цій справі, аж вуха в'януть. Витріщив я очі, подивився, плюнув і пішов, звідкіля прийшов.

Робкор, напевно, не тільки плюнув, а ще й викинув квитанційну книжку до бісової матері.

І дійсно: на що тепер квитанційна книжка? У книжці-то всього лише сто листочків – голова місцевкому на день ледь-ледь вистачить. А хіба голова місцевкому один такий? На всіх же і книг не настачиш.

Реклама. Оголошення

"Для вас, програмісти! Тільки в нашій кондитерській можна замовити святковий набір цукерок "Мишка на сервері".

"Симпатичний молодий чоловік дуже хоче переженитися!"

"Дешево продам перевірену часом і мною особисто велику підбірку причин для випивки".

"Консерви "Простоквашино": Відкрийте, це мої мама й тато!"

"Не родися красивою! Поважай працю косметолога! Тебе завжди чекають у салоні краси!"

Навмисно не придумаєш

"Пропала коза елітної альпійської породи, 2017 року народження. Її прикмети: білої масті, очі карі, зріст по холці 68 сантиметрів. 25 липня пішла з дому і до цих пір не повернулася".

(Із поліцейської орієнтовки).

"Сад сторожують службові собаки. За легкі тілесні пошкодження охорона відповідальності не несе. Відповідаємо тільки за пошкодження середньої тяжкості".

(З оголошення).

"Прочитавши у вашій газеті розповіді про хороших людей, я теж вирішив пошукати таких людей у своєму селі. Як тільки їх знайду – обов'язково повідомлю".

(З листа до редакції).

"На вулиці Садовій раніше було 9 ліхтарів. Їх замінили новими, однак вони світять тільки у празники. А в будні тепер доводиться ганяти дрочками собак по темному. Питається: навіщо нам такий благоустрій?"

(Зі скарги).

"Куленко сьогодні всюдисущий: тільки що він атакував чужі ворота, а зараз уже лежить на зеленому газоні біля своїх воріт".

"На цей матч команда гостей вийшла у новій формі – у синіх трусах з білими рукавами".

"Після зіткнення відразу з двома суперниками, воротаря на носилках виносять з поля вперед ногами, але я вірю не в забобони, а в те, що він ще повернеться в гру".

(Зі спортивних коментарів).

Каламбури

Мал. Стояна ДЕЧЕВА.

Моя дача – наче клітка,
На межі пекла і раю,
Позаяк мої сусідки –
Язикати Ада й Рає.

* * *

За те пили, за це пили –
За ніч пів під'їзду затопили.

* * *

Студентська доля ох і не проста:
Не здаси залік – отримаєш

хвоста...

Тамара МАЗАНЬКО.
Харківська обл.

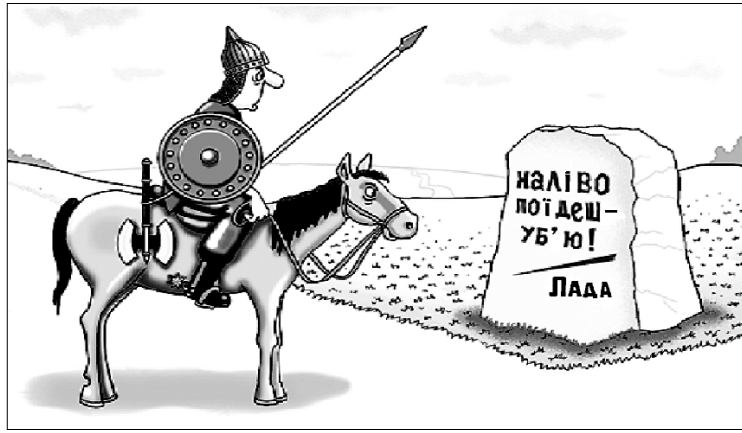
Корисна порада

Для того, аби швидше заснути, не варто марнувати час і рахувати баранів, якщо один із них хропе поруч.

Цікаво знати

Кожна хвилина життя скорочує його тривалість на 60 секунд.

Мал. Руслана ДОЛЖЕНЦЯ.

Архів "зорянського" гумору на сайті:
www.zorya.poltava.ua

